

**Stručný záznam jednání a shrnutí diskuse na
21. zasedání Rady vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR)
dne 25. listopadu 2009, 16.30 – 18.00 hod.**

Úvod

Předsedající výkonný místopředseda RVUR a ministr životního prostředí doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. uvítal přítomné na 21. zasedání RVUR, které je prioritně věnováno posouzení a schválení návrhu textu Strategického rámce udržitelného rozvoje ČR a předal slovo předsedovi vlády ČR Ing. Janu Fischerovi, CSc. k přednesení úvodního projevu.

K bodu jednání č. 1

Vystoupení statutárního předsedy RVUR premiéra ČR Jana Fischera

Statutární předseda RVUR a předseda vlády ČR označil svůj přístup ke koncepci trvale udržitelného rozvoje jako „chladně neideologický“, koncepce byla již na mezinárodní úrovni institucionalizována a též rozpracována např. v řadě unijních dokumentů, což jiumožňuje naplňovat konkrétním obsahem. Z hlediska principu rovnováhy tří pilířů udržitelného rozvoje se zaměřil na analýzu klíčových nerovnováh v globálním i vnitropolitickém kontextu: 1) globální nerovnováha vyústivší v současnou krizi, enormní zadlužování vyspělých zemí částečně zapříčiněné eskalací spotřeby navíc nepodložené vlastní výrobou („konzumujeme více, než produkujeme“), potřeba návratu vlád ke střízlivé výdajové politice; 2) nutnost podpory investic do vzdělání a výzkumu, do špičkových technologií za podmínky vícezdrojového financování, posílení interface mezi vědou a byznysem, diferenciované alokace veřejných prostředků; 3) propojení vývoje energetiky a kroků na ochranu ovzduší – nutno řešit společně včetně diferenciací zdrojů z hlediska jejich povahy a původu (geopolitická dimenze), problém vysoké měrné spotřeby energetických zdrojů v ČR je jedním z trvale neudržitelných trendů vývoje. Ve výše uvedených oblastech jsou obsaženy výzvy vyžadující politická rozhodnutí, a to zejména dlouhodobá rozhodnutí vymykající se politickému cyklu. J. Fischer poděkoval L. Mikovi za jeho působení ve svém kabinetu, za jeho schopnost komunikace a hledání a nalézání kompromisů s partnery.

L.Miko dále uvítal na zasedání významného hosta - ministra pro místní rozvoj Ing. Rostislava Vondrušku a předal slovo sen. Prof. RNDr. Bedřichu Moldanovi, CSc., předsedovi Výboru pro Strategii (VpS) RVUR ke stručné reflexi přípravy Strategického rámce udržitelného rozvoje ČR. B. Moldan jako člen RVUR, který se zúčastnil všech zasedání v sedmileté historii RVUR a mnohá z nich řídil, mj. ocenil význam přítomnosti premiéra ČR na zasedání Rady a stručně vyhodnotil průběh přípravy dokumentu.

K bodu jednání č.2.

Posouzení a schválení návrhu Strategického rámce udržitelného rozvoje České republiky

L. Miko rekapituloval, že Rada přistoupila k aktualizaci SUR ČR (2004) na základě usnesení vlády ČR č. 1242 ze dne 8.prosince 2004. Zpracováním aktualizovaného textu byl pověřen Výbor pro Strategii RVUR, který v průběhu roku 2007 připravil návrh textu materiálu. Vláda přijala na doporučení Rady tento dokument pro informaci pod názvem „Principy, nástroje a návrh priorit pro dopracování aktualizované Strategie udržitelného rozvoje ČR“ a svým usnesením č. 1434 ze dne 19. prosince 2007 uložila místopředsedovi vlády a ministru životního prostředí předložit návrh aktualizace do 30. listopadu 2009.

Hlavní cíle aktualizace jsou tyto:

- 1) Stanovit dlouhodobou vizi udržitelného rozvoje ČR (do roku 2030), určit hlavní priority a cíle tohoto rozvoje, definovat principy udržitelného rozvoje a nastínit základní implementační strukturu strategie.
- 2) Informovat všechny, kteří připravují nebo přijímají zásadní rozhodnutí o naší společnosti, která mají dlouhodobé dopady a tím vliv na udržitelný rozvoj.
- 3) Připravit prostředí pro celostátní zavedení dobré praxe strategické práce, kdy koordinované strategie a zejména implementační dokumenty budou zahrnovat verifikovatelné cíle, náklady a dopady a ukládat závazné úkoly. Předkládaný Strategický rámec obsahuje vzhledem ke svému dlouhodobému charakteru zejména obecné principy, priority a cíle.
- 4) Umožnit systematické sledování situace v ČR z hlediska udržitelného rozvoje pomocí sady indikátorů obsažených v dokumentu.
- 5) Reflektovat mezinárodní dokumenty, zejména „Obnovenou“ Strategii EU pro udržitelný rozvoj z roku 2006.

V průběhu meziresortního připomínkového řízení (6.-20.11.2009), dohodovacího řízení v rámci Řídicího výboru k dopracování aktualizované SUR ČR a následné konferenci k vypořádání připomínek (23.11.2009) došlo k těmto návrhům změn a posunům v chápání zadání:

- na základě požadavků některých resortů je navrhováno vypuštění implementační části SUR, sledování plnění by bylo nadále prováděno prostřednictvím situačních zpráv publikovaných každé dva roky
- změna názvu dokumentu na „Strategický rámec udržitelného rozvoje v ČR“
- vypuštění přílohy č. 2 o zásadách strategické práce, která bude v případě zájmu resortů rozpracována do podoby komplexního konzistentního materiálu o zásadách strategické práce vlády.

Za sebe a resort MŽP považuje L.Miko za vhodné, aby do návrhu usnesení, které bude předkládáno vládě, byl doplněn požadavek na budoucí jednání o formě a obsahu implementace SUR ČR. V meziresortním připomínkovém řízení byly vysloveny též návrhy organizačního charakteru:

1. obdržen návrh na kooptaci ministra vlády ČR pro lidská práva do RVUR
2. obdržen návrh ministra pro místní rozvoj na převod činností spojených s fungováním Rady vlády pro udržitelný rozvoj z MŽP na MMR včetně funkce výkonného místopředsedy. Činnost sekretariátu Rady následně bude zajištěna v rámci rozpočtu MMR.

Tyto návrhy doporučil předsedající projednat na dalším, 22. zasedání RVUR.

S příspěvkem k vyhodnocení přípravy Strategického rámce a též činnosti Řídicího výboru (ŘV) k dopracování aktualizované SUR vystoupil člen RVUR a předseda ŘV T. Zídek (MF). Poděkoval resortu MŽP za alokaci finančních prostředků na přípravu tohoto strategického materiálu, ocenil intenzivní a širokou úroveň meziresortní spolupráce; vyjádřil podporu návrhům změn usnesení vyjádřeným v průběhu MPŘ; s materiálem souhlasí a doporučuje ho vládě ČR ke schválení. Další práce vyžaduje propojení Strategického rámce s ostatními strategiemi a koncepcemi, jak bude též uvedeno v návrhu usnesení vlády; dále v tomto usnesení je třeba doplnit požadavek na alokaci finančních prostředků a stanovení mechanismů pro jejich čerpání s tím, že RVUR by byla samostatným zadavatelem prací s důrazem na meziresortní spolupráci, transparentnost, vzájemné propojení všech pilířů.

E.Geuss (MPO) omluvil nepřítomnost ministra průmyslu a obchodu V.Tošovského na zasedání a připomněl, že jím zastupovaný resort v roce 2007 upozornil na nevyváženost prací nad SUR ČR. Po dalších dvou letech vznikl Strategický rámec jako kompromisní dokument, který lze dále rozpracovávat. K tomu je nutno přijmout pravidla, změnit organizaci práce RVUR s jasnějším jednacím řádem pracovních skupin, s řešením vztahu pracovních skupin a ŘV. Další práce by též mohla řídit tripartita – Rada hospodářské a sociální dohody. E.Geuss požadoval dopracovat kapitolu

o energetice, zejména doplnit příslušnou pasáž o analýzu 80 % v ČR využívaných energetických zdrojů s využitím platné Státní energetické koncepce (2004) a překonat tak jednostrannou orientaci kapitoly na obnovitelné zdroje energie.

R. Schinko (MPSV) jako garant sociálního pilíře udržitelného rozvoje vyjádřil souhlas s obsahem cílů prioritní osy 1 a 5, v nichž jsou koncentrovány politiky resortu MPSV, zejména podpora rozvoje lidských zdrojů, posilování sociální soudržnosti a reforma sociálního systému. Z osmi připomínek vznesených MPSV bylo sedm akceptováno, osmá týkající se energetiky bude dořešena (viz připomínky MPO). Obecně lze vznést tři hlavní doporučení: komunikovat obsah dokumentu např. formou konference na celonárodní úrovni, na niž mohou navázat konference v regionech, s cílem postupně měnit myšlení ve společnosti; v souladu s návrhem usnesení vlády ČR k dokumentu zavádět Strategický rámec do praxe; vytvořit k výše uvedenému odpovídající finanční a personální zdroje.

I. Hartmann (MMR) zdůraznil novou dimenzi Strategického rámce, tj. územní pohled, který je koncentrován ve strategické ose 3. Rovnováha pilířů udržitelného rozvoje probíhá v území, krajích, obcích a mikroregionech; Strategický rámec vytváří podmínky pro vertikální pohled na udržitelný rozvoj a propojení strategického dokumentu na národní úrovni se strategickými dokumenty krajů a obcí.

P. Šremer (MŽP) vyhodnotil pozitivně činnost meziresortní pracovní skupiny při přípravě Strategického rámce, která pozvedla úroveň spolupráce resortů na kvalitativně vyšší úroveň, tuto osvědčenou formu spolupráce bude vhodné využít i při implementaci dokumentu. Zdůraznil vznik implementační struktury podle vzoru vyspělých států (Německo, Velká Británie). Toto vplynulo i z výsledků veřejných diskusí a diskusí se stakeholdery, např. i z tripartity. Souběžně pokračuje i rozpracování přístupů jednotlivých resortů k udržitelnému rozvoji (např. Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj 2008-2015 resortu MŠMT).

J. Šulc (ČMKOS) ocenil možnost účastnit se přípravy Strategického rámce; připomínky ČMKOS byly do textu zapracovány. Není proti tomu, aby byly činnosti RVUR převedeny na MMR, považuje však zejména za důležité vtáhnout do procesu přípravy a implementace organizace zaměstnavatelů a zřídit aparát – „mocensky, výkonově silný orgán pro strategické plánování“ nejlépe při vládě, který by další práce řídil.

V. Novotný (SPD) poukázal na to, že dokument jako konsensuální rámec politik doposud uvedenou roli neplní, čehož dokladem je např. rozpor mezi návrhem nové státní energetické koncepce a politikou ochrany klimatu, příčinu zde spatřuje v omezeném mandátu Rady či v tom, že členové Rady nedostatečně prosazují Radou schválené závěry ve svých resortech. Zároveň je třeba, jak již zdůraznil ve své řeči premiér J. Fischer, překonat úskalí čtyřletého politického cyklu, získat pro cíle udržitelného rozvoje dlouhodobou podporu na politické úrovni. Poukázal na dlouhodobé dopady nynější globální krize a odmítl tezi, dle níž společnost dlouhodobě směřuje k dematerializaci. V prioritách a cílech Strategického rámce se zrcadí klíčové problémy dalšího vývoje společnosti, jejichž řešení je však velmi obtížné (např. reforma sociálního systému a sociálních dávek, zajištění energetické bezpečnosti ČR). V. Novotný se vyslovil pro naplňování koncepce udržitelné energetiky a blíže též specifikoval její obsah..

V. Kotecký (Hnutí DUHA) ocenil větší vyváženost dokumentu ve srovnání s minulou verzí a prolínání pilířů udržitelného rozvoje v jednotlivých prioritních osách. Významným plusem dokumentu je též práce s územím jako jedním z klíčových přírodních zdrojů. Poděkoval zpracovatelům Strategického rámce; dále predikoval mezinárodní vývoj v oblasti závazků omezování emisí skleníkových plynů směřující k razantnímu snížení emisí a doporučil, aby vláda anticipovala průběh mezinárodních jednání a připravovala českou ekonomiku a průmysl na plnění těchto závazků.

Následně P. Švec (VpK RVUR) a B. Moldan (VpS RVUR) zmínili některé charakteristiky dokumentu (větší konkrétnost umožňující komunikovat obsah veřejnosti, posun v rozpracování sady indikátorů udržitelného rozvoje).

Všichni vystupující se vyslovili ve prospěch schválení materiálu a jeho předložení vládě ČR po zapracování podnětů a připomínek vznesených v průběhu zasedání.

L. Miko shrnul diskusi, zejména požadavky na doplnění a dopracování materiálu, požadavek souladu koncepčních a strategických dokumentů resortů se Strategickým rámcem, nutnost zajištění finančních a personálních podmínek resortů či Úřadu vlády ČR pro další rozpracování a implementaci Strategického rámce. Při jednání na úrovni vlády ČR bude příležitost shodu prezentovat a doplnit usnesení a tedy rozhodnutí vlády o tuto shodu. Následně bylo formulováno a přijato usnesení (viz Závěry 21. zasedání RVUR ze dne 25. listopadu 2009).

K bodu jednání č. 3

Vyhodnocení výstupů ze semináře „České ovzduší dvacet let po listopadu '89“

Výstupy ze semináře, který se konal téhož dne 25. listopadu 2009, vyhodnotil B. Moldan. Oblast ochrany ovzduší je klíčová pro ochranu životního prostředí. V událostech roku 1989 sehrálo znečištěné ovzduší a jeho negativní vliv na zdraví občanů mimořádnou úlohu; rozsáhlý soubor opatření realizovaných v 90. letech 20. století přinesl podstatná zlepšení, jejichž potenciál však se blíží svému vyčerpání. Současná situace je tak charakteristická hledáním nových přístupů a nástrojů k ochraně ovzduší, jedním z příkladů je ministrem životního prostředí prezentovaný návrh nového zákona o ochraně ovzduší.

Zapsala: J.Hlaváčková

Ověřil: P.Šremer, prom. biol.

Schválil: doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D.

25. listopad 2009